

ВИСНОВОК

творчого керівника, Героя України, народного артиста України,
лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка,
академіка Національної академії мистецтв України,
професора, завідувача кафедри хорового диригування
Національної музичної академії України
імені П. І. Чайковського

САВЧУКА ЄВГЕНА ГЕРАСИМОВИЧА

та наукового консультанта, кандидата мистецтвознавства, доцента,
професора кафедри історії світової музики

Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
АНТОНОВОЇ ОЛЕНИ ГРИГОРІВНИ

про творчий мистецький проєкт та його наукове обґрунтування
аспіранта творчої аспірантури кафедри хорового диригування
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

ОЛЕКСІЄНКА АРТЕМА ОЛЕКСАНДРОВИЧА

«ЖАНРОВІ МОДИФІКАЦІЇ В ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ХОРОВІЙ ТВОРЧОСТІ ЛЕОНАРДА БЕРНСТАЙНА: ЕСТЕТИЧНІ ТА СТИЛЬОВІ ЗАСАДИ»,

поданий до захисту на здобуття ступеня доктора мистецтва
за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»

У процесі роботи над творчим мистецьким проєктом «Жанрові модифікації в інструментально-хоровій творчості Леонарда Бернстайна: естетичні та стильові засади» на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» аспірант Артем Олександрович Олексієнко проявив себе як обдарований музикант та зріла у творчому відношенні особистість. У його практичній діяльності проявляються власне виконавське бачення, збалансованість інтелектуального та емоційного сприйняття, поєднання свободи та дисципліни. Аспіранту властиві працездатність, високий рівень фахової підготовки, диригентська

майстерність, які дають йому змогу рельєфно вибудовувати музичну драматургію творів, підкреслювати головну ідею, створювати музичні образи, адекватні композиторському задуму. А. Олексієнко постійно працює над підвищенням свого професійного рівня, зокрема опанував спеціалізацію оперно-симфонічного диригента, а також веде активну концертну діяльність.

Вибір тематики творчого мистецького проекту А. Олексієнка тісно обумовлений його виконавськими інтересами і особливою зацікавленістю творчою постаттю видатного американського музиканта ХХ століття Леонарда Бернстайна. Тож у науковому обґрунтуванні творчого проекту обрано й відповідний об'єкт дослідження: інструментально-хорові твори Л. Бернстайна, пов'язані із втіленням соціально-етичних та релігійно-філософських проблем. Зазначений об'єкт висвітлений в роботі в аспекті переосмислення усталених жанрових моделей – симфонії та псалма, модифікація яких детермінована, з одного боку, втіленням композитором постулатів іудаїзму, з іншого – властивим його творчому методу синтезом прийомів та мовних елементів різних епох та стилів. Мистецька ерудиція та власний виконавський досвід аспіранта, ретельність та ґрунтовність аналітичного занурення у проблематику стали фундаментом, в опорі на який йому вдалося розв'язати надскладні завдання, що постали в процесі дослідження.

Наукова складова творчого мистецького проекту А. Олексієнка відповідає всім вимогам до робіт такого жанру та містить анотації українською і англійською мовами, вступ, три розділи та вісім підрозділів, висновки і список використаних джерел (131 позиція). Загальний обсяг роботи становить 124 сторінки, з них основного тексту — 114 сторінок.

У Вступі сформульовано об'єкт, предмет, мету й завдання роботи, обґрунтовано актуальність і новизну досліджуваної проблематики. Перший розділ включає загальну характеристику творчої постаті Л. Бернстайна – його особистості, філософсько-етичних поглядів та художніх принципів, а також містить характеристику Симфонії № 1 «Єремія». Другий розділ

присвячено Симфонії № 3 «Каддіш», яка розглядається тут у контексті іудейської духовної традиції, з акцентом на комплексі віддзеркалених ідей та жанрово-синтезуючих тенденціях. У третьому розділі «Чичестерські псалми» аналізуються у світлі стильових пошуків композитора та у руслі еволюції псалмової традиції. У Висновках узагальнюються аналітичні спостереження щодо шляхів та способів роботи Леонарда Бернстайна із старозавітною духовною традицією.

Наукове обґрунтування творчого проекту виконано на високому професійному рівні. За змістом воно є завершеною кваліфікаційною науковою працею. Автор дотримався всіх чинних вимог щодо її оформлення, обґрунтував актуальність, окреслив ступінь розробки проблеми, розкрив об'єкт і предмет дослідження, визначив його наукову новизну і практичне значення, розв'язав усі завдання і досяг поставленої мети.

Робота має практичну цінність як лекційний матеріал у викладанні навчальних курсів з історії Західної музики, історії мистецтва, історії хорового мистецтва, аналізу музичних творів, у подальших дослідженнях із тематики роботи, а також у практичній діяльності музикантів-виконавців — інтерпретаторів хорових творів ХХ століття. Наукове обґрунтування доповнюється методичною розробкою спеціального курсу за темою мистецького проекту — «Вокально-інструментальна творчість Леонарда Бернстайна: жанри, проблематика, стиль». Усі запропоновані матеріали можуть бути використані як у концертній практиці, так і в навчальному процесі.

Творчий мистецький проект Артема Олексієнка «Жанрові модифікації в інструментально-хоровій творчості Леонарда Бернстайна: естетичні та стильові засади» було представлено на концерті-іспиті на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтв (Київ, 26 серпня 2024 року). Концерт відбувся в Залі імені академіка Олега Тимошенка Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського за участі Liatoshynsky Capella.

Аспірант творчої аспірантури А. Олексієнко в повному обсязі виконав індивідуальний навчальний план щодо творчої, наукової та освітньої складових освітньо-творчої програми за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Протягом навчання у творчій аспірантурі А. Олексієнко опублікував за темою дослідження дві статті в наукових виданнях, затверджених ДАК МОН України як фахові в галузі «Мистецтвознавство»:

1. Олексієнко А. Симфонія № 1 «Єремія» в контексті індивідуального композиторського стилю Леонарда Бернстайна. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Випуск 62. Т. 2. 2023. С. 61–67. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/62-2-10>

2. Олексієнко А. «Чичестерські псалми» Леонарда Бернстайна як зразок переосмислення жанрового інваріанту. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку* : наук. зб.; напрям: Мистецтвознавство. Рівне : РДГУ, 2023. Випуск 46. 2023. С. 100–106. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v46i.680>

Апробація результатів наукової складової творчого мистецького проекту відбулася на восьми наукових та науково-практичних конференціях у таких доповідях:

1. Хорова спадщина Л. Бернстайна в контексті світогляду композитора) // XVIII Міжнародна науково-практична конференція «Світовий культурний простір крізь призму сучасних глобалізаційних і пандемічних викликів», Рівненський державний гуманітарний університет, Кафедра івент-індустрій, культурології та музеєзнавства (Рівне, 17–18 листопада 2022 року);

2. «Чичестерські псалми» Л. Бернстайна: жанрово-стильові аспекти // XIX Міжнародна науково-практична конференція «Українська і світова культура в умовах глобалізаційних викликів та війни», Рівненський державний гуманітарний університет, Кафедра івент-індустрій, культурології

та музеєзнавства (Рівне, 16-17 листопада 2023 року);

3. Жанрове розмаїття музики Мирослава Скорика // Міжнародна наукова конференція «Ціннісні виміри культурно-мистецької діяльності Мирослава Скорика» (до 85-річчя від дня народження). Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського (Київ, 1–2 червня 2023 року);

4. Гуманістичні цінності мистецтва // Міжнародна науково-освітня конференція «Гуманістичні цінності людства в реаліях сучасного світу». Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського (Київ, 8 червня 2023 року);

5. Композиторські школи Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського // Всеукраїнська наукова конференція «Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського: соціокультурні виклики сучасності» (Київ, 19–20 жовтня 2023 року);

6. Феномен постаті українського науковця-культуролога, мистецтвознавця, громадського діяча, хорового диригента Олега Тимошенка // II Міжнародна науково-практична конференція «Феноменологічна парадигма хорового та вокального мистецтва», присвячена пам'яті академіка О. С. Тимошенка. Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського (Ніжин, 19–20 березня 2024 року);

7. Жанрово-стильова полемічність симфонії «Kaddish» Леонарда Бернстайна у світлі американської філософської думки середини ХХ століття // Міжнародна науково-практична конференція «Україна – ЮНЕСКО: 70 років разом». Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського, Кафедра ЮНЕСКО «Музика, освіта та наука – заради миру» (Київ, 25 квітня 2024 року);

8. Постать Олега Тимошенка в українському хоровому мистецтві // Всеукраїнська науково-практична конференція «Наукові і творчі діалоги співпраці у культурно-мистецькому просторі України (Пам'яті академіків Олега Тимошенка та Мирослава Скорика)». Національна музична академія

України ім. П. І. Чайковського (Київ, 28–29 травня 2024 року).

Отже, враховуючи актуальність, наукову новизну, практичну значущість і перспективність теми, вважаємо, що наукова-дослідницька і творча складові мистецького проекту «Жанрові модифікації в інструментально-хоровій творчості Леонарда Бернштейна: естетичні та стильові засади» Артема Олександровича Олексієнка виконані на високому професійному рівні. Творчий мистецький проект Артема Олександровича Олексієнка відповідає вимогам МОН України та може бути рекомендованим до захисту в спеціалізованій разовій раді на присудження ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Творчий керівник

Герой України, народний артист України,
лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка,
академік Національної академії мистецтв України,
професор, завідувач кафедри хорового диригування
Національної музичної академії України
імені П. І. Чайковського

Євген Савчук

Науковий консультант

кандидат мистецтвознавства, доцент,
професор кафедри історії світової музики
Національної музичної академії України
імені П. І. Чайковського

Олена Антонова